

Windisch László: Lenullázódott volna minden

[Heti Válasz](#)

Budapest, 2015. május 6. – A jegybank a devizatartalék bevonásával is segítene a devizás autóhiteleseken – mondja a Magyar Nemzeti Bank alelnöke. Windisch László szerint aki ma tartósan, tőkegaranciával nyolc-tíz százalék fölötti hozamokat ígér, egészen biztosan csaló, de Marcsikát még ő se tudta volna lebuktatni.

Nemcsak a bankok vártak a végső pillanatilag az elszámolási és forintosítási értesítők kiküldésével, hanem az MNB is kicentizte az időt: az utolsó határidőnapon indított közérdekű keresetet 16 pénzügyintézet ellen. Miért volt erre szükség?

Az elszámolási törvény alapján a jegybank idén márciusban 210 pénzügyi intézménytől kapott adatszolgáltatást arra vonatkozóan, hogy 2010. november 27. és 2014. július 19. között végrehajtottak-e ügyfeleik esetében egyoldalú kamat-, díj- vagy egyéb költségemelés. Közülük 138-an nem emeltek, 56-an pedig úgy nyilatkoztak: önként alávetik magukat az elszámolási törvénynek, azaz elszámolnak az ügyfeleikkel. Tizenhat pénzügyi intézmény azonban erre nem mutatott hajlandóságot, pedig az ő általános szerződési feltételeik szerintünk egyáltalán nem felelnek meg a Kúria által korábban megfogalmazott követelményeknek, így például az egyértelműség, az átláthatóság és a szimmetria elvének, emiatt velük szemben közérdekű keresetet nyújtottunk be a bírósághoz. Ha később valamelyik pénzügyi szolgáltatóról mégis kiderül, hogy valótlanul nyilatkozott, s mégis tisztességtelenül emelt egyoldalúan kamatot, díjat vagy költséget, akkor az MNB vele szemben is meg fogja indítani a közérdekű pert.

Amikor a jegybank februárban bemutatta a pénzügyintézetek számára kötelező elszámolási és forintosítási mintaleveleket, ön úgy fogalmazott: bízik benne, hogy nem lesz sok panasz a bankokra. Bár a devizaadósok még csak a napokban szembesülhetnek az új forintosított hitelekkel, érkezett-e már önökhöz valamilyen visszajelzés tőlük?

A forintosítás és az elszámolási törvény a magyar gazdaságtörténet egyedülálló nagy akciója, s a bankok is érdekeltek abban, hogy ez minél gördülékenyebben menjen végbe. Gondoljon csak bele: a pénzügyi elszámolás csak a devizahitelek körében közel kétfélmillió ügyfelet érint. Épp ezért nem hagyhattuk magunkra sem a pénzügyi szolgáltatókat, sem az adósokat: sokat tettünk azért, hogy a panaszokat megelőzzük, s ha mégis probléma adódik, akkor azt mindenki a legprofibban kezelje. Februárban 308 intézménynél indítottunk témavizsgálatot, folyamatosan ellenőrizzük őket, hogy megfelelően ültették-e át a jogszabályban foglaltakat a gyakorlatba, jól állították-e össze s időben postára adták-e az értesítő leveleket. Állandó beszámolási alatti tartjuk a pénzügyintézeteket, hiszen nem tudunk mindenhol személyesen jelen lenni. Az ügyfeleknek minden esetben felhívjuk a figyelmét két dologra: egyrészt szánják rá az időt, és alaposan olvassák végig az értesítő levelet, másrészt, ha valamivel nem értenek egyet, akkor első körben – az elszámolási értesítő kézhezvételét követő 30 napon belül – a bankjukkal egyeztessenek, a saját bankjuknál megtett panasz nélkül nincs lehetőség további jogorvoslatra. Ha ez nem vezet eredményre, az MNB mellett működő Pénzügyi Békéltető Testülethez lehet fordulni, s ha ott sem sikerül dűlőre jutni, akkor a végső szót majd a bíróság mondhatja ki. Néhány héten belül már hivatalos adatokat is tudunk mondani arról, hány panasz érkezett a bankokhoz. Eddig hozzánk csak arról érkezett jelzés, hogy néhány pénzügyi intézmény azt közölte egyes ügyfeleivel: nem számol el velük, mert a kölcsönüket nem tekinti fogyasztói hitelnek. Itt egyértelmű az álláspontunk: ha a szerződéskötéskor fogyasztói hitelt nyújtottak, az az irányadó, s ezt az ügyfél bevonása nélkül, egyoldalúan nem lehet átértelmezni.

A Lombard Pénzügyi és Lízing Zrt. ügye nagy port kavart fel, de volt-e valamilyen más jogszabálysértés a témavizsgálat alá volt cégek esetében?

Három típusú problémával találkoztunk. Voltak olyan pénzügyi intézetek, amelyek kissé szabadabban értelmezték a tájékoztatólevelek tartalmi és formai elemeire vonatkozó jegybanki rendeletet. Más bankoknál a honlapjukra feltett információk, tájékoztatások esetében adódtak problémák. A harmadik típusba az említett hitel-átminősítések tartoztak. A bankok azonban együttműködőek voltak a hibák kijavításánál.

Nem tart attól, hogy a devizaadósok csalódní fognak a forintosításban? A törlesztőrészek valóban csökkennek valamelyest az elszámoltatásnak köszönhetően, de a tőketartozás sok esetben mégis csak több annál, mint amekkora hitelt vett fel korábban az adós.

Szeretném határozottan leszögezni: az elszámolás mindenkinek csökkenti a tartozását. A Kúria döntése ugyanakkor nem tette lehetővé, hogy a jogalkotó az árfolyam kérdésében is belenyúljon az ügyfelek és a bankok között megkötött magánjogi szerződésekbe. A tőketartozás így nem a forintosítás miatt nőtt meg, hanem korábban, a svájci frank árfolyamának drasztikus megerősödése miatt. Az érintetteknek látniuk kell azt is, hogy a forintosítás kiszámíthatóságot, biztonságot hozott, hiszen jelenleg is 290 forint körüli a svájci frank árfolyama, ami kb. 13%-kal magasabb, mint a forintosításhoz az Országgyűlés által meghatározott 256 forintos árfolyam, ne is beszéljünk az idén januárban tapasztalt svájci frank árfolyamokról. Ez is hozzászámítandó az elszámolás miatti átlag 15-25 %-os törlesztő-részlet csökkenéshez. Beláthatatlan következményei lettek volna, ha a kormány és a jegybank tavaly nem lépett volna időben, s nem védi meg magyar háztartásokat és a bankokat a svájci frank árfolyamának elszabadulásától. Pillanatokon belül lenullázódhatott volna mindaz az eredmény, amit az állam az adóssmentés terén az elmúlt négy évben elért.

A devizahitelüket nem fizető 190 ezer adós közül a forintosítás révén azonban csak néhány ezren válhatnak ismét jól teljesítő ügyfelekké. Mi lesz a többiekkel? Szóba jöhet-e esetükben a részleges adósságelengedés, ha egy összegben valahogyan mégis ki tudják fizetni a fennálló tartozásukat?

Szerintem többen válhatnak ismét rendben törlesztő ügyfelekké. Igaz ugyan, hogy a régóta nem teljesítők esetében alapvetően a késedelmi kamatokra és lejárt részletekre fogják a visszajáró összeget elszámolni, tehát esetükben kisebb arányban csökkenhet a tőketartozás, ugyanakkor azért ebben a körben is lesznek, akiknek érdemi törlesztő-részlet csökkenést jelent az elszámolás, így törlesztési képességük javulhat, helyre állhat. Fontos, megoldandó kérdés azok problémája, akik már régóta nem tudják fizetni a devizahitelüket, s erre a banki elszámolás, forintosítás után sem képesek. Tisztán látni csak a forintosítás lezárulása után fogunk. Ettől függetlenül már jelenleg sokan törlik ezen fejüket a jegybankban, és véleményem szerint a kormányzaton, de még a bankrendszeren belül is, hiszen amíg Damoklész kardjaként lebeg egy korábban devizában eladósodott család fölött az, hogy elveszítheti a lakását, a probléma nincs megoldva. Több megoldás is lehetséges a Nemzeti Eszközkezelő megerősítésétől kezdve a magáncsőd intézményéig, a kilakoltatási moratórium szabályainak átgondolásáig, de valóban láttunk nemzetközi példát részleges adósság-elengedésre is. Nem szabad megfeledkezni arról, hogy a jegybank egyik fontos feladata a pénzügyi rendszer stabilitásának megőrzése, biztosítása. Tekintettel kell lennünk arra, mit bír még el a pénzügyi rendszer, s mi férhet bele az állam költségvetésébe. Az is biztos, hogy az érintettek nem járhatnak jobban, mint akik teljesítik törlesztési kötelezettségeiket, így az elsődleges kiút a hitelek törlesztése. Érdemes az érintetteknek saját bankjukkal tárgyalást kezdeményezniük, a legtöbb bank – ha meggyőződik a valós törlesztési szándékról – nyitott a szerződési feltételek újragondolására.

A devizás autóhitelek mire számíthatnak? Lesz központi forintosítás az ő esetükben is?

A pénzügyi stabilitás szempontjából veszélyt jelent esetükben az árfolyamkockázat, ami a bankoknak is probléma. Ezért indokolt lehet a devizaalapú gépjárműhitelek központi forintosítása. A jegybank nem zárkózik el attól, hogy – a devizaalapú jelzáloghitelek esetében adott támogatáshoz hasonlóan – segítséget

nyújtson az autóhiteleknek is a maga eszközeivel. A devizatartalék terhére biztosítanánk – ha a Monetáris Tanács is jónak látja - a szükséges mennyiségű eurót a bankrendszernek devizaforrásaik visszafizetéséhez.

És mi lesz a brókerbotrány károsultjaival? Nekik hogyan tudna segíteni a jegybank? Vannak olyan felvetések, miszerint az MNB-nek kellene kártalanítania az érintetteket.

A kártalanítás a BEVA, adott esetben az OBA vagy a külön törvénnyel létrehozott kártalanítási alap feladata. A jegybank a legtöbbet azzal teheti, hogy feltárja és megállítja ezen visszaéléseket, ezzel elejét veszi további károsultak átverésének, további milliárdok ellopásának. Csodálkozom azokon a politikai véleményeken, amelyek az ügyek feltárását követően azonnal követelték a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletének (PSZÁF) visszaállítását és a felügyeleti jogkör MNB-től való elvételét. Adataink szerint a PSZÁF a Buda-Cashnél öt, a Quaestornál szintén öt, a Hungária Értékpapír Zrt.-nél pedig négy átfogó – - tehát helyszíni szakaszt is tartalmazó - vizsgálatot végzett az elmúlt másfél évtizedben. Mégsem derült ki a számítógépes nyilvántartási rendszer manipulálásával elkövetett csalássorozat. Hosszú éveken át párhuzamos valóságként velünk éltek ezek az óriási mínuszok, mindaddig, amíg a jegybank megkapta a pénzügyi felügyelés jogkörét, s az első adandó alkalommal feltárta a visszaéléseket. Vajon miért értékelik egyes csoportok a maguk szempontjából mégis hasznosabbnak a korábbi, PSZÁF általi felügyelést? Utólag le kell vonni az esetek tanulságait. A brókercegek a csalást az adat-nyilvántartási rendszer manipulálásával követték el, „fantomügyfelek” beiktatásával, vagy az ügyfélszámlák egy részének csak kockás füzetben való vezetésével tartották fenn a hamis – a KELER adataival egyező - egyenleget. Hiányzott a rendszerből a leglényegesebb kontrollpont, az ügyfelek összességével végezhető felügyeleti egyenleg-egyeztetés lehetősége, emiatt hamis ügyfél-analitikákkal meg lehetett vezetni a korábbi felügyeletet. A jegybank 2016 január 1-jétől lehetővé teszi, hogy az ügyfelek az MNB honlapján keresztül havonta lekérdezhessék majd saját ügyfélegyenlegüket. Ettől kezdve a befektetési szolgáltatók kénytelenek lesznek a tényleges ügyféladatokat megküldeni a jegybanknak, hiszen az képezi majd alapját az egyenleg-egyeztetésnek is. A most feltártakhoz hasonló visszaélés így gyakorlatilag kivitelezhetetlen lesz.

A brókerbotrány károsultjai a Befektető-védelmi Alap, illetőleg az Országos Betétbiztosítási Alap kártalanításában reménykedhetnek. A legrosszabbul azok jártak, akiket Marcsika, a karcagi Kun-Mediátort vezető Dobrai Sándorné vert át.

Lehet, hogy népszerűtlen leszek azzal, amit mondok, de aki évi 20 százalékos kamatra adott pénzt egy utazási irodás Marcsikának, azért az valószínűleg sejtette, hogy ott valami nem teljesen kerek. A jegybank őt még próbavásárlással sem tudta volna lebuktatni: Marcsikát a rokonok és a barátok egymásnak ajánlották, illegális tevékenységét maga nem reklámozta, s csak korábbi ügyfél ajánlásával, vagy személyes ismeretség alapján lehetett vele szerződni. A jegybank számtalanszor felhívta a megtakarítók figyelmét arra, hogy csak engedéllyel rendelkező szolgáltatónál helyezték el befektetést. Hogy egyszerűbb legyen a tájékozódás, a befektetési piac szereplőinek leellenőrzése, a napokban kitettünk egy listát a honlapunkra, amely a jelenleg érvényes engedéllyel rendelkező befektetési szolgáltatók adatait tartalmazza. Kártérítésre ugyanis csak a pénzügyi rendszeren belüli szolgáltatók ügyfelei számíthatnak kár esetén.

Egy átlagos ügyfél honnantól kezdjen gyanakodni és hol húzza meg a határt? A Quaestor által felkínált 6 százalékos hozam nem volt kiugróan magasan a piaci átlag fölött, a Kun-Mediátor 20 százaléka viszont már önmagában is gyanús kellett volna, hogy legyen.

A határt valóban nehéz meghúzni, de egy dologról nem szabad elfeledkezni: a vállalt kockázattal arányosan szokott nőni a kamat. Lehet rizikós pénzügyi eszközökbe fektetni, de a kérdés az, hogy a lehetséges kockázatokról előzetesen korrekt tájékoztatást kapott-e az ügyfél. Nemcsak az esetleges hozam megszerzésének lehet kockázata, hanem annak is, hogy az ember végül még a befektetett tőkét is elveszíti.

Aki ma Magyarországon forint befektetésre tőkegaranciával évi 8-10 százalékos, vagy a fölötti hozamokat ígér, egészen biztos, hogy csaló, de már a tőkegarancia mellett kínált évi 6-7 százalék is okot adhat egészséges gyanakvásra.

Ön számít-e újabb ügyekre, botrányokra?

A befektetési szolgáltatóknál a történetek miatt a piac konszolidációjára – egyesek kivonulására, mások összeolvadására – számítok. A három eddigi brókerügy miatt jelenleg folyik a teljes befektetési piac vizsgálata, jó hír, hogy eddig nem tártunk fel újabb problémás eseteket. De még nem zárultak le az eljárásaink, így korai lenne bármit megjósolni.

Magyar Nemzeti Bank